

Kvantummechanika

2. zárthelyi dolgozat

2015. december 14.

1. feladat.

a) Legyenek e és f egységvektorok, $J_e = eJ$ pedig az impulzumomentum e irányú komponensének definíciója. Határozza meg a $[J_e, J_f]$ kommutátort!

b) Egy részecske a

$$|\Psi\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}}(|j, m\rangle + |j, m+1\rangle)$$

állapotban van, ahol $|j, m\rangle$ az impulzumomentum j, m kvantumszámokkal rendelkező sajátállapota. Határozza meg az $\langle J_x \rangle$ és $\langle J_y^2 \rangle$ várható értékeket!

(10p)

2. feladat. Hidrogénatom elektronja $n = 3$ főkvantumszámmal jellemzett állapotban van. A pálya-impulzumomentum maximális értéke mellett milyen értékeket és milyen valószínűséggel mérhetünk az elektron spinjére, ha tudjuk továbbá, hogy ebben az állapotban a teljes impulzumomentum várható értéke $\langle J^2 \rangle = 15\hbar^2/4$, valamint $\langle J_z \rangle = -3\hbar/2$ a z -tengelyre eső vetületének nagysága? (10p)

3. feladat. Egy m tömegű részecske kétdimenziós, ω frekvenciájú izotrop, harmonikus rezgőmozgást végez. Számítsa ki az energianívók korrekcióit a $H'(x, y) = \gamma xy$ (γ megfelelő dimenziójú konstans) perturbáció hatására a perturbációs számítás első rendjében! (10p)

Emlékeztető: *relációk*

$$x = \sqrt{\frac{\hbar}{2m\omega}} (a_x^\dagger + a_x), \quad y = \sqrt{\frac{\hbar}{2m\omega}} (a_y^\dagger + a_y),$$
$$p_x = i\sqrt{\frac{\hbar m\omega}{2}} (a_x^\dagger - a_x), \quad p_y = i\sqrt{\frac{\hbar m\omega}{2}} (a_y^\dagger - a_y).$$

4. feladat. Tekintsünk a következő háromállapotú rendszert:

$$H = \begin{bmatrix} E_1 & K(t) & -K(t) \\ K(t) & E_2 & 0 \\ -K(t) & 0 & E_3 \end{bmatrix},$$

ahol $K(t) = \epsilon V_0 e^{-|t|/\tau}$, valamint $\epsilon \ll 1$, V_0 , τ megfelelő dimenziójú, pozitív konstansok. A $t = -\infty$ -ben a rendszer az E_3 sajátenergiának megfelelő állapotban van. A $t = \infty$ -ben melyik állapotokban és milyen valószínűséggel találhatjuk a rendszert az időfüggő perturbációs számítás első rendjében számolva? (10p)